

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY
(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu JUDr. Michaely Janouškové a soudců Mgr. Ing. Davida Bokra a JUDr. Ondřeje Kubáta ve věci

žalobkyně: [osobní údaje žalobkyně]
bytem [adresa]
zastoupena advokátem Mgr. [jméno] [příjmení]
sídlem [adresa]

proti

žalované: [osobní údaje žalované]
sídlem [adresa]
zastoupena advokátkou JUDr. [jméno] [příjmení]
sídlem [adresa]

o zaplacení 4 008 000 Kč s příslušenstvím, k odvolání žalobkyně i žalované proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 11. 1. 2023, č. j. 47 Cm 148/2016-1143,

takto:

- I. Rozsudek soudu prvního stupně se potvrzuje.
- II. Žalobkyně je povinna zaplatit žalované k rukám její zástupkyně ve lhůtě tří dnů od právní moci rozsudku náhradu nákladů odvolacího řízení ve výši 23 015,60 Kč.

Odůvodnění:

1. Krajský soud v Praze v záhlaví uvedeným rozsudkem uložil žalované (dále též jen, „žalovaná“ či, „společnost“) povinnost zaplatit žalobkyni ve lhůtě tří dnů od právní moci 1 000 000 Kč s (tam

specifikovaným) úrokem z prodlení (výrok I.), žalobu co do částky 3 008 000 Kč s (tam specifikovaným) úrokem z prodlení zamítl, rovněž tak co do úroku z prodlení 8,05 % p. a. z částky 1 992 000 Kč od [datum] do zaplacení (výroky II., III.), žalobkyni uložil povinnost zaplatit žalované k rukám jejího zástupce ve lhůtě tří dnů na náhradě nákladů řízení 384 639 Kč (výrok IV.), žalobkyni uložil povinnost zaplatit státu (na účet soudu prvního stupně) ve lhůtě tří dnů náhradu nákladů řízení v rozsahu 85,3 % a žalované v rozsahu 14,7 %, jejichž výše bude specifikována v samostatném usnesení (výroky V., VI.).

2. Jedná se již v pořadí o druhé rozhodnutí soudu prvního stupně, jeho v pořadí první rozhodnutí z 24. 1. 2018, č. j. 47 Cm 148/2016-422, zrušil Vrchní soud v Praze usnesením ze dne 9. 9. 2019, č. j. 14 Cmo 364/2018-535, z důvodu procesních pochybení spočívající v absenci výsledku znalce, poučení dle § 118a odst. 2 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), dále v tom, že nebylo rozhodnuto o celém předmětu řízení.

3. Soud prvního stupně vyšel (při svém v pořadí druhém rozhodnutí) z toho, že:

-) [datum] se společnost [právnícká osoba] (dále též jen, „DANESA“) jako společník žalované, s podílem 6 616 000 Kč, zavázala převést, polovinu obchodního podílu ve výši 3 308 000 Kč (tj. 49,25 %) na žalobkyni za úplatu ve výši 3 308 000 Kč, splatnou [datum] (dále též jen, „smlouva o převodu podílu“),

-) obvyklá hodnota převáděného obchodního podílu činila ke dni [datum] 2 550 000 Kč, při jejím určení vyšel ze znaleckého posudku vypracovaného znaleckou kanceláří [právnícká osoba] (dále jen, „RSM“), přičemž podrobně rozvedl důvody, pro něž (i) měl za to, že znalecký posudek byl vypracován řádně, znaleckou kanceláří zapsanou Ministerstvem spravedlnosti do seznamu ústavů kvalifikovaných pro znaleckou činnost (viz body 18, 19 odůvodnění), (ii) nebylo na místě vyjít ze znaleckých posudků [jméno] [příjmení] a Ing. [jméno] [příjmení] (viz body 21 až 23), (iii) neshledal důvodnými námitky žalované proti znaleckému posudku RSM (viz bod 24 až 26),

-) žalobkyně byla zapsána do obchodního rejstříku jako společník společnosti s podílem 49,25 %, čemuž odpovídal vklad do základního kapitálu 3 308 000 Kč splacený v rozsahu 100 % (dále též jen, „obchodní podíl“),

-) obchodní podíl žalobkyně vlastnila i k datu [datum],

-) obchodní podíl (žalobkyně) byl postižen exekucí příkazem soudního exekutora JUDr. [jméno] [příjmení], Exekutorský úřad Praha 9, z 3. 7. 2012, č. j. 098 EX 01096/11-124, (dále jen, „exekucí příkaz“), jež nabyl právní moci [datum],

-) výše vypořádacího podílu žalobkyně ve společnosti činila k [datum] částku 4 008 000 Kč, jak zjistil ze znaleckého posudku vypracovaného znaleckou kanceláří [právnícká osoba] (dále jen, „Equity“). Soud prvního stupně rozvedl důvody, pro něž neshledal důvodnými námitky žalované směřující proti tomuto znaleckému posudku (viz body 28 až 32),

-) [datum] uvolněný obchodní podíl společnost (zastoupená žalobkyní) převedla bezúplatně na Ing. [jméno] [příjmení] (matku žalobkyně, aktuálně jednatelku žalované),

-) [datum] uzavřela DANESA s žalovanou smlouvu o postoupení pohledávky za žalobkyní (ve výši 3 308 000 Kč s příslušenstvím splatnou [datum]) z titulu úhrady za převod obchodního podílu dle smlouvy o převodu podílu; postoupení pohledávky bylo žalobkyni oznámeno,

-) listinou z [datum] (doručenou žalobkyni, jejímu zástupci [datum]) žalovaná započítala svou (výše uvedenou) pohledávku proti pohledávce žalobkyně na zaplacení vypořádacího podílu,

-) žalobkyně byla od [datum] do [datum] (jedinou) jednatelkou [právnícká osoba], společníkem (v uvedeném období) byla Ing. [jméno] [příjmení] (jednatelka žalované), jež byla se situací obeznámena a [právnícká osoba], fakticky ovládala“.

4. Na takto ustaveném základě dospěl soud prvního stupně k závěru, že:

-) smlouva o převodu podílu je platná (§ 115, § 196a odst. 3 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění účinném k [datum], ve spojení s § 3028 odst. 3 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, dále jen „o. z.“), obchodní podíl byl převeden za cenu převyšující jeho obvyklou hodnotu v dané době, tedy za cenu pro [právnícká osoba] výhodnou (odkázal na rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2012, sp. zn. 31 Cdo 3986/2009),

-) dnem vydání exekučního příkazu ([datum]) zanikla žalobkyni účast ve společnosti, uvolněný obchodní podíl přešel na žalovanou (§ 113 odst. 5, § 148 odst. 1, 2 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění k [datum], dále též jen, „obch. zák.“),

-) žalobkyni vzniklo právo na zaplacení vypořádacího podílu (§ 150 odst. 1, 4 obch. zák.),

-) splatnost jejího nároku nastala [datum], kdy marně uplynula šestiměsíční lhůta pro dispozici s uvolněným obchodním podílem (§ 113 odst. 6 obch. zák.) (k následkům jejího nedodržení odkázal na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3645/2008, ze dne 20. 1. 2022, sp. zn. 27 Cdo 2573/2021, či usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4505/2014), k níž je nutné připočítat lhůtu, „bez zbytečného odkladu“ (§ 150 odst. 3 obch. zák.), zde s ohledem na okolnosti případu a výši částky pak (s odkazem na rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 12. 2013, sp. zn. 32 Cdo 2484/2012, usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 14. 8. 2020, sp. zn. 7 Cmo 11/2019, či z 5. 12. 2019, sp. zn. 7 Cmo 11/2019) dovodil, že tato činí 30 dnů, její poslední den byl [datum],

-) od [datum] začalo prodlení žalované se zaplacením vypořádacího podílu,

-) uplatnila-li žalobkyně část svého nároku (ve výši 5 000 000 Kč s příslušenstvím) až dne [datum], je tato část promlčena (§ 392 odst. 1, § 397, § 388 obch. zák.), proto žalobu co do částky 3 008 000 Kč s úrokem z prodlení od [datum] do zaplacení a co do (dosud nerozhodnutého) požadavku na zaplacení úroku z prodlení z částky 1 992 000 Kč od téhož dne do zaplacení (u této části nadto dovodil, že žalobkyni – vzhledem ke zjištěné výši vypořádacího podílu ve výši 4 008 000 Kč - nárok na zaplacení, „dalších“ 1 992 000 Kč vůbec nevznikl) zamítl. Mohla-li žalobkyně (objektivně) uplatnit pohledávku včas (tj. již žalobou [datum]), neshledal, že by námitka promlčení (vznesená žalovanou) byla v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku (§ 265 obch. zák.),

-) výše vypořádacího podílu žalobkyně (§ 61 odst. 2 věty druhé obch. zák.) činila k [datum] částku 4 008 000 Kč (tj. 49,25 % z 8 138 000 Kč) odpovídající požadavku na spravedlivé (poctivé) vypořádání, jak dovozováno (citovanými) judikaturními závěry Nejvyššího soudu (při jejím stanovení vyšel ze závěrů znaleckého posudku Equity, jenž výši tržní hodnoty čistého obchodního majetku k [datum] stanovil na 8 138 000 Kč), přičemž (podrobně) rozvedl důvody, pro něž nevyšel z vlastního kapitálu společnosti ke dni zániku účasti žalobkyně ve společnosti (k tomu podrobně viz bod 62 odůvodnění).

5. Žalobě tedy vyhověl co do částky 1 000 000 Kč (tj. v rozsahu nepromlčeného nároku), žalobkyni přiznal (i) úrok z prodlení (§ 369 odst. 1 obch. zák.) od (jí požadovaného data) [datum] (přičemž žalovaná je v prodlení již od [datum]).

6. Důvodnými neshledal námitky žalované, že:

-) žalobkyně (dosud) cenu za převod obchodního podílu (dle smlouvy o převodu podílu) nezaplatila, taková okolnost nemá vliv na vznik a rozsah práva žalobkyně,

-pohledávka zanikla započetím. Je tomu tak proto, až dne [datum] (kdy žalovaná nabyla pohledávku postoupením od [právnícká osoba]) se pohledávky mohly setkat (§ 261 odst. 3 písm. a/, § 358 a násl. obch. zák., § 580 zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, ve znění do [datum], § [číslo] odst. 3 o. z., rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 4. 2018, sp. zn. 32 Cdo 5234/2016), k tomuto datu však již byla aktivní pohledávka promlčena, promlčecí doba

(totiž) začala běžet [datum] a uplynula [datum] (§ 392 odst. 1, § 397 obch. zák.). Žalobkyně promlčení namítla. Námitku promlčení neshledal rozpornou se zásadami poctivého obchodního styku, pohledávka nebyla uplatněna v krátké době po zániku funkce jednatelky DANESA žalobkyni, nadto v období běhu promlčení doby byla jediným společníkem věřitelky Ing. [jméno] [příjmení] (matka žalobkyně), která byla o poměrech ve společnosti informována, tuto fakticky ovládala, nic jí nebránilo žalobkyni z funkce jednatelky odvolat a do této funkce jmenovat jinou osobu.

7. O náhradě nákladů řízení účastníků rozhodl s odkazem na § 142 odst. 3 o. s. ř., ve věci (procesně) úspěšnější žalované přiznal 70,6 % náhrady nákladů řízení (úspěch žalované činil 85,3 % minus úspěch žalobkyně 14,7 %). Z celkové částky 544 814 Kč sestávající ze zaplaceného soudního poplatku 200 400 Kč, odměny za tam specifikované úkony právní služby, náhrady hotových výdajů a 21 % DPH (viz blíže bod 77 odůvodnění), přiznal žalované částku 384 639 Kč.

8. O náhradě nákladů státu rozhodl dle § 148 odst. 1 o. s. ř., dle procesního úspěchu ve věci uložil žalobkyni povinnost zaplatit státu 85,3 % náhrady nákladů řízení a žalované 14,7 %, s tím, že o její výše bude rozhodnuto samostatným usnesením (§ 155 odst. 1 o. s. ř.).

9. Proti tomuto rozsudku podaly odvolání žalobkyně i žalovaná.

10. Žalobkyně odvoláním napadla výroky II. až VI., navrhuje, aby odvolací soud změnil napadený rozsudek tak, že žalobě bude vyhověno co do částky 4 008 000 Kč s úrokem z prodlení v souladu s žalobou, a žalované bude uložena povinnost nahradit ji náklady řízení. Je přesvědčena, že soud prvního stupně pochybil při posouzení otázky splatnosti vypořádacího podílu, resp. otázky promlčení. K postupu dle § 113 odst. 5 obch. zák. došlo dne [datum] bezúplatným převodem na Ing. [jméno] [příjmení], úvaha soudu prvního stupně je mylná, neboť bylo na místě vycházet z událostí, jak, k nim došlo v reálném světě“. Odkazuje na § 150 odst. 1 a 3 obch. zák. s tím, že soud prvního stupně chybně dovodil splatnost vypořádacího podílu ode dne uplynutí, arbitrárně stanovené 6měsíční lhůty“, která nemá oporu v zákoně., Šestiměsíční fikce“ je judikaturou dovozována na ochranu společníka, jehož účast ve společnosti byla ukončena, a nikoli za účelem ochrany nečinné společnosti. Společnost se tedy této šestiměsíční lhůty nemůže dovolávat, tím spíše v situaci, kdy zmeškání lhůty sama způsobila. Nesprávně byla posouzena i otázka doby přiměřené pro vyplacení vypořádacího podílu, nebyla totiž zohledněna specifika případu (dobu trvání vypracování znaleckého posudku, přičemž je třeba vycházet (minimálně) z dvouměsíční lhůty (jak je, formulovaná v názoru Vrchního soudu v Praze pod sp. zn. 7 Cmo 11/2019“), zejména kvůli problematickému přístupu k ocenění domu a nedostupnosti účetních podkladů). Nesprávně byla vyhodnocena i otázka souladu námítky promlčení se zásadami poctivého obchodního styku, resp. s dobrými mravy, v situaci, kdy žalovaná spor nesplněním své povinnosti zavinila, až [datum] splnila zákonem stanovenou povinnost převést uvolněný obchodní podíl na třetí osobu; nelze ji tak klást k tíži skutečnost, že žalovaná nedodržela zákonnou lhůtu pro dispozici s uvolněným obchodním podílem.

11. Žalovaná podala své odvolání proti výrokům I. a VI. rozsudku, navrhuje, aby odvolací soud rozsudek soudu prvního stupně zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení za účelem vypracování revizního znaleckého posudku. Za zásadní považuje, že soud prvního stupně, „ignoroval“ její tvrzení, že žalobkyně nikdy nesplatila ve společnosti vklad, jehož vypořádání by se mohla domáhat. Žalobkyně se společníkem společnosti nikdy nestala, neboť smlouva, kterou měla obchodní podíl nabýt, je absolutně neplatná pro rozpor s § 196a odst. 3 obch. zák., žalobkyně při jejím uzavření postupovala v rozporu s povinností jednat s péčí řádného hospodáře. Žalobkyně (ani) nezaplatila sjednanou kupní cenu za převod podílu a nesplnila vkladovou povinnost s obchodním podílem spojenou, jednala v rozporu s dobrými mravy. Soud prvního stupně své rozhodnutí postavil na nesprávných závěrech plynoucích z nesprávného hodnocení závěrů (ve věci vypracovaných) znaleckých posudků. Znalecký posudek předložený znaleckou kanceláří RSM je nekvalitní, „zmanipulovaný“, „pro řízení nepoužitelný“ (svou argumentaci rozsáhle rozvádí).

Namítá nedostatek znaleckého oprávnění znalecké kanceláře, i (chybně) užitou metodiku ocenění majetku. Soud prvního stupně s předloženým znaleckým posudkem vypořádal zcela nedostatečně. Soud prvního stupně v rámci hodnocení důkazů nezohlednil (dle jejího názoru správně) znalecké posudky vypracované Ing. [jméno] [příjmení] a [jméno] [příjmení]. K správnosti posudků těchto znalců snáší rozsáhlou argumentaci. Skutková zjištění soudu prvního stupně ze znaleckého posudku RSM a z nich vyplývající skutkový závěr o obvyklé ceně nemovitosti pak byla podkladem pro rozhodnutí soudu, které je vadné. Skutková zjištění nemají oporu v provedeném dokazování, soud se nevypořádal s ostatními skutečnostmi a důkazy. Odvolatelka vytýká soudu prvního stupně, že neumožnil Ing. [jméno] [příjmení] nahlédnout do soudního spisu a řádně hájit svůj znalecký posudek oproti tvrzení znalecké kanceláře RSM, stejně jako (chybně) neprovedl revizní znalecký posudek, přestože v řízení uváděné posudky dospěly k rozdílným závěrům a žalovaná na jeho vypracování trvala. Navrhla vypracování revizního znaleckého posudku. Otevírá rovněž otázku dobrých mravů, popisuje vztahy ve společnostech DANESA i IMOSA, které jsou rodinnými podniky, žalobkyně se svým jednáním z rodiny prakticky vyloučila, přesto však požaduje část z rodinného majetku.

12. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací na základě přípustného odvolání (§ 201, § 202 odst. 1 o. s. ř.), které bylo podáno včas (§ 204 odst. 1 o. s. ř.) a se všemi náležitostmi (§ 205 odst. 1 o. s. ř.), přezkoumal rozsudek soudu prvního stupně, stejně jako řízení jeho vydání předcházející, a dospěl k závěru, že se odvolatelkám věcnou správnost rozsudku zpochybnit nepodařilo.

13. Právní poměry vzniklé přede dnem [datum] se řídí dosavadními právními předpisy (oddíl I, § 3028 odst. 3 přechodných ustanovení zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a § 775 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních korporacích), zde zákonem č. 513/1991 Sb., obchodním zákoníkem.

14. Odvolací soud vychází ze skutkových zjištění soudu prvního stupně, s nimiž se ztotožňuje, na skutkové i právní závěry soudu prvního stupně odkazuje (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. 22 Cdo 1353/2016, ze dne 28. 2. 2019, sp. zn. 27 Cdo 1052/2018, obdobně pak srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 17. 10. 2008, sp. zn. 22 Cdo 2437/2008, jež jsou přístupná shodně jako další níže citovaná rozhodnutí Nejvyššího soudu na webových stránkách [webová adresa]). Rovněž judikatura Evropského soudu pro lidská práva (dále jen, ESLP⁶) zastává názor, že ačkoliv článek 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod soudy zavazuje, aby svá rozhodnutí odůvodňovaly, nemůže být tento požadavek chápán tak, že vyžaduje podrobnou odpověď na každý argument (srov. rozsudky ESLP ve věcech [jméno] de [příjmení] versus Nizozemsko ze dne [datum] (stížnost [číslo]), [příjmení] [jméno] versus Španělsko ze dne [datum] (stížnost [číslo]), [příjmení] versus Francie ze dne [datum] (stížnost [číslo]) Sbírka rozsudků a rozhodnutí 1998) a Hirvisaari versus Finsko ze dne [datum] (stížnost [číslo]), či rozsudek ESLP ve věci [jméno] versus Finsko ze dne [datum] (stížnost [číslo])). Shodně judikuje i Ústavní soud (srov. odůvodnění jeho nálezu ze dne [datum], sp. zn. III. ÚS 266/03).

15. Námitky odvolatelek odvolací soud neshledal důvodnými.

Námitky žalobkyně

1/ Splatnost

16. Judikatura Nejvyššího soudu je ustálena v závěru, podle něhož je pohledávka bývalého společníka společnosti s ručením omezeným na zaplacení vypořádacího podílu splatná uplynutím lhůty bez zbytečného odkladu (určené ustanovením § 150 odst. 3 obch. zák.), jež počíná běžet vždy od okamžiku, kdy bylo s uvolněným podílem naloženo zákonem předvídaným způsobem (§ 113 odst. 5 a 6 obch. zák.), nejpozději však ode dne, kdy uplynula zákonná šestiměsíční lhůta pro dispozici s uvolněným obchodním podílem, stanovená § 113 odst. 3 obch. zák. (srov. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 29 Cdo 3645/2008, přijatý k výkladu § 150 odst. 4 obch. zák., ve znění účinném do 31. 12. 2000, jehož závěry se uplatní – s ohledem na totožnou úpravu splatnosti vypořádacího podílu – i v poměrech právní úpravy účinné od 1. 1. 2001, dále také např. soudem

prvního stupně zmíněné usnesení Nejvyššího soudu ze dne 17. 12. 2015, sp. zn. 29 Cdo 4505/2014, či ze dne 21. 12. 2016, sp. zn. 29 Cdo 2873/2015). Řečené pak platí bez ohledu na to, zda společnost sestavila účetní závěrku, z níž má být vypořádací podíl určen (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 13. 11. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3317/2011).

17. Závěr soudu prvního stupně, podle něhož nenaložila-li žalovaná s uvolněným podílem žalobkyně, byla pohledávka splatná uplynutím 6 měsíců od zániku účasti žalobkyně (v důsledku postižení jejího podílu exekučním příkazem), a to bez ohledu na to, zda a kdy společnost sestavila mezitímní účetní závěrku, odpovídá ustálené judikatuře Nejvyššího soudu (srov. rovněž soudem prvního stupně zmiňovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 20. 1. 2022, sp. zn. 27 Cdo 2573/2021).

18. Ke lhůtě 6 měsíců dle § 113 odst. 6 obch. zák. soud prvního stupně správně při posouzení otázky splatnosti připočetl lhůtu, „bez zbytečného odkladu“ dle § 150 odst. 3 obch. zák., tj. v daném případě s ohledem na okolnosti konkrétního případu, s přihlédnutím k obvyklé rozhodovací praxi Vrchního soudu v Praze (jíž cituje, podrobně a přílehavě srovnává) lhůtu 30 dnů (viz body 50 až 52 odůvodnění). K uvedenému lze dodat, že Vrchní soud v Praze v usnesení ze dne 25. 9. 2023, č. j. 14 Cmo 161/2022-688, dospěl (s ohledem na okolnosti daného případu) k závěru, že za lhůtu bez zbytečného odkladu je na místě považovat lhůtu 10 dnů. Nelze (tak) dospět k závěru, že by soudem prvního stupně uvedená lhůta byla (zjevně) nepřiměřená (vymykající se rozhodovací praxi, či okolnostem sporu).

2/ Rozpor námítky promlčení se zásadami poctivého obchodního styku či dobrými mravy

19. Žalobkyní zpochybněný závěr soudu prvního stupně, podle něhož námitka promlčení vznesená žalovanou nebyla v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, odpovídá ustálené judikatuře Nejvyššího soudu přijaté při výkladu § 265 obch. zák., z níž se podává, že korektiv zásadami poctivého obchodního styku je poslední možností (ultima ratio), jak – ve výjimečných případech – zmírnit či odstranit přílišnou tvrdost zákona v situaci, ve které by se přiznání uplatněného nároku jevílo krajně nespravedlivým. Ustanovení § 265 obch. zák. je třeba vnímat jako příkaz soudci, aby rozhodoval v souladu s ekvitou (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1866/2016). Při posuzování, zda je právo vykonáváno v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, je třeba přihlídnout ke všem okolnostem konkrétní věci (srov. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. 11. 2007, sp. zn. 32 Odo 175/2006). K uvedeným závěrům se Nejvyšší soud přihlásil v řadě dalších rozhodnutí, mimo jiné například v rozsudku ze dne 27. 4. 2011, sp. zn. 32 Cdo 4428/2009, ze dne 16. 5. 2012, sp. zn. 31 Cdo 717/2010 (uveřejněném pod [číslo] Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek), v rozsudku ze dne 30. 8. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1866/2016, ze dne 23. 8. 2018, sen. zn. 29 ICdo 64/2016, či v usnesení ze dne 31. 10. 2017, sp. zn. 27 Cdo 2564/2017. Obdobně srov. k zákazu zneužití práva i nálezy Ústavního soudu ze dne [datum], sp. zn. I. ÚS 643/04, či ze dne [datum], sp. zn. IV. ÚS 2842/10.

20. Z obsahu (písemného) odvolání žalobkyně (viz písm. c/ jejího odvolání) je zřejmé, že byt' užívá slovního spojení, „dobré mravy“, argumentuje ve výsledku tím, že námitka promlčení (vznesená žalovanou) je v rozporu se zásadami poctivého obchodního styku, o čemž svědčí její odkaz na bod 56 odůvodnění rozsudku soudu prvního stupně, v němž (právě) soud prvního stupně řešil věc z pohledu § 265 obch. zák. Na jeho správné závěry odvolací soud odkazuje. Soud prvního stupně – v souladu s výše citovanou ustálenou judikaturou Nejvyššího (a Ústavního) soudu – přihlédl ke všem (v řízení zjištěným) okolnostem projednávané věci. Přílehavě uvedl, že žalobkyni (objektivně) nebránilo ničeho uplatnit svou pohledávku v celém rozsahu již žalobou ze dne [datum], resp. takové okolnosti jí v podání žaloby bránila netvrdila (srov. dále bod 56 a 57 odůvodnění).

21. Odvolací soud se neztotožnil (ani) s odvolací argumentací žalobkyně, že námitka promlčení vznesená žalovanou je v rozporu s dobrými mravy. Takový závěr nelze (ze skutečností podávající se obsahu spisu, ani z tvrzení žalobkyně) učinit. Ke skutečnostem uvedeným v předchozím odstavci je vhodné dodat, že žalobkyni v uplatnění nároku již žalobou z [datum] nebránila (nemohla

bránit) ani případná (v úvahu přicházející) obava z (výše) náhrady nákladů řízení. Již z rozhodnutí bývalého Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 24. 6. 1969, sp. zn. 3 Cz 13/69, uveřejněné pod [číslo] Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, se podává, že základem pro určení výše náhrady nákladů řízení při aplikaci § 142 odst. 3 o. s. ř. (tj. v situaci, kdy rozhodnutí o výši plnění záviselo na znaleckém posudku) není částka požadovaná žalobou, ale až částka přisouzená, a z ní se určuje též odměna advokáta (srov. dále např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 9. 2016, sp. zn. 25 Cdo 3974/2015, v němž Nejvyšší soud výslovně konstatoval, že je spravedlivé v případě, že žalobce musí výši požadované částky sdělit na základě své úvahy, ač z povahy věci je zřejmé, že výše nároku závisí na znaleckém posouzení (§ 142 odst. 3 o. s. ř.), aby se podkladem stala částka přisouzená, nikoliv požadovaná). Shodně např. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 7. 12. 2016, sp. zn. 30 Cdo 2992/2016 a ze dne 8. 12. 2016, sp. zn. 25 Cdo 2478/2016).

Námítky žalované

1/ Absolutní neplatnosti smlouvy o převodu podílu

22. Namítá-li žalovaná, že soud prvního stupně nesprávně posoudil otázku platnosti smlouvy o převodu podílu, přehlíží, že při jejímž řešení se neodchýlil od ustálené rozhodovací praxe Nejvyššího soudu, podle níž byla-li ve smlouvě o převodu majetku podléhající ustanovení § 196a odst. 3 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku, ve znění ke dni jejího uzavření (tj. k [datum]) sjednána tržní (v daném místě a čase obvyklá) cena, popř. cena pro společnost výhodnější, není tato smlouva neplatná jen proto, že cena nebyla stanovena na základě posudku znalce jmenovaného soudem (srov. zejména již soudem prvního stupně zmíněný rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. 2. 2012, sp. zn. 31 Cdo 3986/2009, uveřejněný pod [číslo] Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, dále např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 15. 2. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3827/2009, či ze dne 18. 6. 2014, sp. zn. 29 Cdo 2941/2012). Tuto otázku soud prvního stupně posoudil v souladu se shora uvedenými judikatorními závěry a dospěl k závěr, že tato nebyla pro [právnícká osoba] nevýhodná (podrobně dále viz bod 43 odůvodnění).

23. Žalovanou namítaná absence úhrady kupní ceny žalobkyní za převod obchodního podílu je pro posouzení otázky její platnosti nerozhodná, jak správně uvedl (již) soud prvního stupně (viz bod 42 a 66 odůvodnění).

24. [jméno] přiléhavá je námitka žalované, že smlouva o převodu podílu je neplatná z důvodu, že žalobkyně při jejím uzavírání nejednala s péčí řádného hospodáře. Z ustálené judikatury Nejvyššího soudu plyne, že důsledkem porušení povinnosti člena statutárního orgánu vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře je (zejména) vznik povinnosti k náhradě tím způsobené škody, nikoliv neplatnost právních úkonů, učiněných jménem společnosti (v poměrech akciové společnosti viz § 194 odst. 5 obch. zák. a např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3864/2008, či ze dne 25. 6. 2009, sp. zn. 29 Cdo 2964/2008, uveřejněný v časopise Soudní judikatura, 2010, [číslo] pod [číslo]). Pouze tehdy, jestliže úmyslem (záměrem) obou smluvních stran při uzavření smlouvy bylo dosáhnout výsledku, jenž odporuje zákonu nebo jej obchází, je taková smlouva absolutně neplatným právním úkonem podle ustanovení § 39 obč. zák., a to pro rozpor se zákonem, popř. jeho obcházení (srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 1. 7. 2008, sp. zn. 29 Odo 1027/2006, uveřejněný pod [číslo] Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, či rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 26. 4. 2001, sp. zn. 21 Cdo 1811/2000, ze dne 28. 8. 2008, sp. zn. 29 Odo 1002/2006, ze dne 30. 10. 2008, sp. zn. 29 Cdo 2531/2008, ze dne 30. 9. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3418/2008, ze dne 23. 9. 2010, sp. zn. 29 Cdo 3796/2009, či ze dne 3. 2. 2011, sp. zn. 29 Cdo 4211/2009, a dále též rozsudek velkého senátu občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 8. 12. 2010, sp. zn. 31 Cdo 3620/2010, uveřejněný pod [číslo] Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). V poměrech předmětné věci nebylo zjištěno (takové skutečnosti nebyly ani blíže tvrzeny, ani se nepodávají z obsahu spisu), že by úmyslem obou

smluvních stran při uzavření smlouvy o převodu podílu bylo dosaženo výsledku, jenž odporuje zákonu nebo jej obchází.

2/ Absence oprávnění znalecké kanceláře ke zpracování znaleckého posudku

25. K otázce oprávnění znalecké kanceláře RSM k vypracování znaleckého posudku se zdejší soud vyjadřoval v tomto sporu již v usnesení ze dne 31. 10. 2022, č. j. 14 Cmo 173/2022-1094, 14 Cmo 174/2022, 14 Cmo 175/2022 (viz body 30 až 32 jeho odůvodnění), přičemž není důvodu se od přijatých závěrů odchýlit. Ostatně se od nich neodchýlil ani soud prvního stupně v přezkoumávaném rozhodnutí (viz bod 19 odůvodnění), na jehož odůvodnění lze dále pro stručnost odkázat, jež (ve výsledku) koresponduje (i) s vyjádřením Ministerstva spravedlnosti ze dne [datum] (č. l. 985), či ze dne [datum] (č. l. 1079).

3/ Námitky vůči znaleckému posudku

26. Není pochyb, že k posouzení skutkové otázky (mimo jiné i obvyklé hodnotě obchodního podílu k okamžiku uzavření smlouvy o převodu podílu, tj. k [datum]) byly v předmětné věci nezbytné odborné znalosti (o čemž nebylo mezi účastníky sporu), a proto soud prvního stupně v dané věci (správně) pro její objasnění ustanovil znalce (znaleckou kancelář RSM). Součástí odborného posouzení znalce je i zvolení (jedné nebo více) metod ocenění s ohledem na poměry konkrétního případu (zde posuzované společnosti). Nejen volba příslušné oceňovací metody, ale i to jakým způsobem bude aplikována, je věcí znalce (jde o otázku odbornou). Soudu nepřísluší do této volby zasahovat, tj. soud není povinen rozhodnout, jaká metoda má být použita, stejně jako posuzovat správnost jednotlivých metodologických rozhodnutí učiněných v rámci této metody. Je na znalci, aby řádně zdůvodnil volbu své metody; a toto jeho odůvodnění podléhá posouzení soudu jen co do jeho logiky a úplnosti (viz např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 6. 2012, sp. zn. 29 Cdo 3606/2010, ze dne 19. 6. 2012, sp. zn. 29 Cdo 2214/2010, ze dne 31. 1. 2013, sp. zn. 29 Cdo 723/2011).

27. Znalecký posudek pak podléhá – jako každý jiný důkaz – hodnocení soudu, a to jak jednotlivě, tak v souvislosti s ostatními provedenými důkazy (§ 132 o. s. ř.). Soud přitom však nepřezkoumává (nemůže přezkoumávat) věcnou správnost odborných závěrů znalce, posuzuje (pouze) přesvědčivost posudku co do jeho úplnosti ve vztahu k zadání, logické odůvodnění jeho závěrů a soulad s ostatními provedenými důkazy. Hodnocení důkazu znaleckým posudkem tedy spočívá v posouzení, zda závěry posudku jsou náležitě odůvodněny, zda jsou podloženy obsahem nálezu, zda bylo přihlédnuto ke všem skutečnostem, s nimiž se bylo třeba vypořádat, zda závěry posudku nejsou v rozporu s výsledky ostatních důkazů a zda odůvodnění znaleckého posudku odpovídá pravidlům logického myšlení (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 31. 8. 2021, sp. zn. 27 Cdo 3185/2020, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2755/2019, a v něm citovaná judikatura, či usnesení Nejvyššího soudu 11. 3. 2020, sp. zn. 27 Cdo 1516/2016, nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 16. 10. 2019, sp. zn. 27 Cdo 2755/2019).

28. V rámci výše uvedených limitů při hodnocení důkazu znaleckým posudkem (znaleckými posudky) soud prvního stupně postupoval.

29. Soud prvního stupně neměl v dané věci o znaleckém posudku pochybnosti, jeho závěry považoval za přesvědčivé a srozumitelné, znalce řádně (a podrobně) vyslechl. Znalec odpověděl na všechny soudem položené otázky, se všemi námitkami účastníků se dostatečným způsobem vypořádal; závěry znaleckého posudku jsou přesvědčivé a srozumitelné.

30. Z přezkoumávaného rozhodnutí je zřejmé i to, jak se soud prvního stupně vypořádal s (jednotlivými) námitkami žalované proti znaleckému posudku (viz body 24 až 26), tyto považoval za nedůvodné. Uzavřel, že zpracovatelé znaleckého posudku své postupy a závěry srozumitelně a přesvědčivě odůvodnili, včetně volby metody ocenění rodinného domu a konstrukce porovnávacího vzorku nemovitostí, přičemž uvedli, proč v rámci ocenění rodinného domu

porovnávací metodou zvolili nabídkové ceny srovnatelných nemovitostí z roku 2021 a nikoli historické transakční ceny, jež se hodí spíše pro oceňování pozemkových parcel, za situace, kdy žalovaná nedoložila historické transakční ceny s typově shodnými nemovitostmi, přičemž jí předkládané kupní smlouvy jsou nekompletní. Dodal, že pokud by o srovnatelné nemovitosti šlo, je, „pozoruhodný rozdíl mezi takto určenou hodnotou nemovitosti ve výši 15 876 tis. Kč u transakce z období duben 2020 až listopad 2021 a hodnotou nemovitosti určenou dle znaleckého posudku Ing. Zimy ze září 2021 ve výši 19 400 tis. Kč, což by ve výsledku svědčilo pro nadhodnocení nemovitosti provedené Ing. Zimou“, „Současně jednotková cena určená RSM k roku 2021 ve výši 34 240 Kč/m² by spadala do intervalu 33 000 Kč/m² až 47 000 Kč/m², ve kterém má ležet s 95 % odhadovaná jednotková cena nemovitosti, což by potvrdzovalo závěry RSM“. Zpracovatelé provedli i korekci nabídkových cen z důvodu, že realizované ceny jsou zpravidla nižší než nabídkové; vysvětlili i to, z jakého důvodu nelze jako základ pro ocenění brát historickou cenu předcházející datu ocenění. Soud prvního stupně se nikoli v rozporu se zásadami logiky vypořádal i s námitkou žalované vztahující se k užité ploše domu, přiléhavě s ohledem na obsah spisu (viz např. č. l. 634, 636, 659, 667, 691, či 713) poukázal na, „obstrukční jednání žalované, která zpracovatelům neumožnila přístup do rodinného domu“ (viz dále body 24 až 26 odůvodnění). Zdůraznil, že i pokud by (hypoteticky) bylo tvrzení žalované pravdivé, pak by byla hodnota jmění žalované vyšší pouze o 1 214 565 Kč a obvyklá hodnota obchodního podílu by byla vyšší pouze o 598 tis. Kč, tj. činila by 3 148 tis. Kč, takové navýšení by bylo s ohledem na sjednanou kupní cenu (3 308 000 Kč) bez významu. Soud prvního stupně rovněž (řádně) objasnil důvody pro něž nevycházel ze závěrů znaleckých posudků Ing. [jméno] [příjmení] (viz bod 23 odůvodnění), jež byl v průběhu řízení (řádně) vyslechnut (viz protokol o jednání před soudem prvního stupně ze dne [datum], č. l. 1120) a [jméno] [příjmení] (viz bod 21 odůvodnění), na přijaté závěry lze odkázat.

31. Z rozvedených důvodů nebylo na místě přistoupit k vypracování revizního znaleckého posudku, jak žalovanou navrhováno.

4/ *Absence souhlasu valné hromady*

32. Argumentuje-li žalovaná § 115 obch. zák., resp. ve výsledku tím, že k převodu podílu nebyl udělen souhlas valné hromady společnosti, přehlíží, že valná hromada společnosti konaná dne [datum], jíž se Ing. [jméno] [příjmení] (jednatelka žalované, v té době i jediný společník [právníká osoba]) účastnila, převod obchodního podílu schválila (viz zápis z valné hromady ze dne [datum], č. l. 595 spisu).

5/ *[obec] mravy*

33. Judikatura je ustálena v závěru, podle něhož zásada souladu práv, resp. jejich výkonu, s dobrými mravy představuje významný princip, který v odůvodněných případech dovoluje zmírňovat tvrdost zákona a dává soudci prostor pro uplatnění pravidel slušnosti (ekvity). Pojem „dobré mravy“ nelze vykládat pouze jako soubor mravních pravidel užívaných jako korektiv či doplňující obsahový faktor výkonu subjektivních práv a povinností, ale jako příkaz soudci rozhodovat v souladu s ekvitou, což ve svých důsledcích znamená, „nastoupení cesty nalézání spravedlnosti“ (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne [datum], sp. zn. I. ÚS 643/04, či ze dne [datum], sp. zn. IV. ÚS 2842/10, nebo rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 27. 6. 2018, sp. zn. 29 Cdo 3467/2016, či ze dne 23. 8. 2018, sen. zn. 29 ICdo 64/2016). Při posouzení, zda je určité právní jednání (popř. výkon práva) v rozporu s dobrými mravy, je třeba přihlídnout ke všem okolnostem konkrétní věci (srov. např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 30. 8. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1866/2016, a ze dne 15. 11. 2017, sp. zn. 27 Cdo 1878/2017). Za zneužití výkonu práva lze považovat zpravidla takové chování, jehož cílem není dosažení účelu a smyslu sledovaného právní normou, nýbrž které je v rozporu s dobrými mravy vedeno přímým úmyslem způsobit újmu jinému. Srovnej např. rozsudky Nejvyššího soudu ze dne 28. 6. 2000, sp. zn. 21 Cdo 992/99, ze dne 29. 1. 2020, sp. zn. 29 Cdo 2136/2018, ze dne 30. 9. 2020, sp. zn. 21 Cdo 345/2020, nebo usnesení Nejvyššího soudu

ze dne 24. 3. 2021, sp. zn. 27 Cdo 717/2020 (dále srov. nálezy Ústavního soudu ze dne [datum], sp. zn. II. ÚS 309/95, a ze dne [datum], sp. zn. I. ÚS 643/04).

34. Není důvod, aby se uvedené závěry neprosadily obdobně i v předmětné věci. Z tvrzení žalované týkající se otázky dobrých mravů není možno učinit závěr, že by jednání žalobkyně bylo vedeno přímým úmyslem způsobit žalované újmu, tedy, že by bylo rozporné s dobrými mravy. Z obsahu spisu je zřejmé, že předmětný spor je výsledkem nikoli utěšených (rodinných) vztahů žalobkyně a jednatelky žalované (matky žalobkyně), přičemž jejich vzájemné neshody vyústily v řadu soudních sporů, jež mezi sebou vedou (viz např. spor, jež byl veden u zdejšího soudu pod sp. zn. 14 Cmo 110/2023, o určení vlastnického práva k nemovitosti).

35. Jednání před odvolacím soudem v nepřítomnosti žalované (její zástupkyně)

36. Odvolací soud (odvolací) jednání nařízené na den [datum] neodročil a jednal v nepřítomnosti žalované (její jednatelky), která se pro zdravotní indispozici z jednání omluvila. Je tomu tak proto, že jednání se mohla účastnit právní zástupkyně žalované, na níž se (jednatelkou žalované tvrzené) důvody omluvy nijak nevztahovaly a jež se k jednání (bez zjevného důvodu) nedostavila, k jednání byla řádně obeslána (k problematice srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 14. 10. 2003, sp. zn. 22 Cdo 1962/2003, či ze dne 14. 12. 2022, sp. zn. 33 Cdo 3003/2022). Zákon nepožaduje, aby soud v případě, že žádosti o odročení jednání nevyhoví, účastníka o nevyhovění vyrozuměl; je proto věci účastníka přesvědčit se, zda návrhu na odročení bylo vyhověno (srov. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 16. 12. 1998, sp. zn. 2 Cdon 2078/97, publikovaném v Soudních rozhledech [číslo]).

37. Odvolací soud tedy odvoláním napadené rozhodnutí soudu prvního stupně dle § 219 o. s. ř. jako věcně správné potvrdil, včetně závislého výroku o náhradě nákladů řízení.

38. O náhradě nákladů odvolacího řízení bylo rozhodnuto podle § 224 odst. 1 ve spojení s § 142 odst. 3 o. s. ř., procesně úspěšnější žalované, jejíž úspěch činí po odečtení úspěchu žalobkyně 70,6 % (tj. 85,3 % minus 14,7 %), v uvedeném rozsahu ji náleží náhrada (účelně vynaložených) nákladů odvolacího řízení (k účelnosti nákladů řízení srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 8. 2016, sp. zn. 33 Cdo 273/2016, či ze dne 28. 11. 2017, sp. zn. 32 Cdo 3521/2017). Celkové náklady odvolacího řízení (32 600 Kč) sestávají z nákladů právního zastoupení podle § 7 bod 6, § 8 AT, za vyjádření ze dne [datum] (č. l. 1355 spisu) 32 300 Kč a 300 Kč režijní paušál (§ 13 odst. 3 AT). Z celkové částky ji náleží 70,6 %, tj. 23 015,60 Kč.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je dovolání přípustné jen za podmínek uvedených v § 237 o. s. ř.; dovolání se podává do dvou měsíců od doručení rozsudku k Nejvyššímu soudu prostřednictvím soudu prvního stupně.

Praha 22. ledna 2024

JUDr. Michaela Janoušková
předsedkyně senátu